

LÄRARINSTRUKTION

Black Friday – bra eller dåligt?

Uppgift

Eleverna tränar på att anlägga olika perspektiv på konsumtion utifrån ett dilemma där värderingar, intressen och aktörer kartläggs.

Målet är att utveckla:

- Kunskaper om hur ekonomiska och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer samt
- Förmågan att analysera samhällsfrågor med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.

Arbetsgång

1. Inled med att fråga eleverna (se uppgift 1 i elevinstruktionen):

- Vet du vad Black Friday är?
- Har du någon gång handlat under Black Friday?
- Vilka fördelar och nackdelar finns med konsumtion?

2. Gå vidare till uppgift 2 i elevinstruktionen.

Återknyt till den inledande frågan om fördelar och nackdelar med konsumtion. Berätta att övningen kommer att handla om att sätta sig in i olika perspektiv kring konsumtion – huruvida det är något som ska bekämpas, bejakas eller förändras.

Det finns tre rollbeskrivningar som lyfter fram olika perspektiv. Rollerna är fiktiva. Deras perspektiv finns dock på olika sätt i verkligheten.

Fyra roller:

- Organisationen *Sluta köp – dela mera*
- Makthavarna
- Organisationen *Bli mer medveten*
- Organisationen *Teknikutveckling är framtiden*

Låt eleverna arbeta med texterna och sammanfatta rollernas perspektiv med hjälp av de fyra rubriker:

- Ståndpunkt: Vilken inställning har rollen till konsumtion?
- Argument: Vilka argument lyfts fram?
- Åtgärder: Vilka åtgärder lyfter rollen fram?
- Nyckelbegrepp: Vilka begrepp verkar vara viktiga?

3. Det finns olika sätt att följa upp uppgift 2:

- a) Eleverna arbetar med uppgift 3 enligt elevinstruktionen. Eleverna ska göra en reflektion där de resonerar kring paradoxen "Det är bra för ekonomin att konsumera mer, men samtidigt behöver vi konsumera mindre". I elevinstruktionen finns följande struktur för den avslutande reflektionen.

Konsumtion bör minska/öka/förändras...

För att...

Eftersom...

Vilket leder till...

Å andra sidan...

- b) Dela in eleverna i grupper och låt varje elev i gruppen ha en av rollerna ovan. Eleverna får i uppgift att hålla sig till sin roll och delta i en diskussion kring ett antal påståenden. Hitta själv på relevanta påståenden, nedan ser du några exempel.

Exempel på påstående:

"Black Friday är bra"

"Teknikutveckling är det viktigaste"

"Konsumtionen måste minska"

Tips!

Black Friday– en mörk dag för klimatet på Klotet

Avsnittet handlar om vad konsumtionen får för konsekvenser för natur och miljö, och frågar vad det finns lösningar för att tära mindre på jordens resurser. (44 minuter)

sverigesradio.se/sida/avsnitt/980424?programid=3345

En köpfri dag eller *Buy Nothing Day* arrangeras i november varje år världen över. Det är en internationell kampanj som syftar till att väcka medvetenhet om konsumtionsmönster och visa på alternativ.

Koppling till Gy 11

Centralt innehåll i Samhällskunskap på gymnasiet.

Samhällskunskap 1a1

- Konsumenträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser. Hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.
- Presentation i olika former, till exempel debatter och debattinlägg.

Samhällskunskap 1b

- Samhällsekonomi, till exempel ekonomiska strukturer och flöden i Sverige och internationellt. Försörjning, tillväxt och företagande, resursanvändning och resursfördelning utifrån olika förutsättningar.

- Konsumenträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser. Hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.
- Samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder i samband med undersökningar av samhällsfrågor och samhällsförhållanden. Exempel på metoder för att samla in information är intervju, enkät och observation. Exempel på metoder för att bearbeta information är statistiska metoder, samhällsvetenskaplig textanalys, argumentationsanalys.
- Presentation i olika former, till exempel debatter, debattinlägg och rapporter.

Kunskapskrav i Samhällskunskap 1a1 och 1b

E	C	A
<p>Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifiera någon orsak och konsekvens. I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder. Eleven diskuterar översiktligt orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna.</p> <p>Eleven kan ge enkla argument för sina ståndpunkter och värderar med enkla omdömen andras ståndpunkter.</p>	<p>Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifiera några orsaker och konsekvenser. I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder samt värderar dem med enkla omdömen. Eleven diskuterar utförligt orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna.</p> <p>Eleven kan ge välgrundade argument för sina ståndpunkter och värderar med enkla omdömen andras ståndpunkter.</p>	<p>Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifierar flera orsaker och konsekvenser. I analysen använder eleven med säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder samt värderar dem med nyanserade omdömen. Eleven diskuterar utförligt och nyanserat orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna.</p> <p>Eleven kan ge nyanserade argument för sina ståndpunkter och värderar med nyanserade omdömen andras ståndpunkter.</p>